

Cik Trebnje
Slovenščina, 8. razred, individualno, učenje na daljavo
Šolsko leto 2019/2020
Pripravila: Zlata Kastelic, prof.

Ime in priimek: _____
Razred: _____
Datum: _____

Spodnje naloge se nanašajo na BESEDILO o polnilnih kosmičih, zato ga pozorno preberite in rešite naloge. Pri reševanju si pomagajte z že usvojenim znanjem in rešenimi nalogami, ki ste jih dobivali v tem času učenja na daljavo.

BESEDILO

Polnilni kosmiči

Leta 1960 je kemik Maurice Laverne Zweigle zapakiral surovo jajce z nekaj pestmi tenkih, prožnih rezancev iz polistirena v majhno škatlo iz lepenke, jo zaprl in vrgel s strehe trinadstropne hiše. Delovalo je: jajce je ostalo nedotaknjeno.

»Sprva smo jim rekli špageti,« je dejal Zweigle, zdaj star 88 let. Še vedno živi blizu svojega bivšega delodajalca, kemične tovarne Dow na severu ameriške zvezne države Michigan. Bistveni del Zweiglovega izuma je bila zavita cevasta oblika.

Tovarna Dow je svojim strankam kmalu začela prodajati futuristično oblikovano plastično peno za pakiranje. Podjetje je polnilo iz polistirena predstavilo na razstavi izdelkov iz plastike v New Yorku poleti leta 1961. Prodajali so ga v sodih po približno sedemdeset kilogramov, pena pa naj bi nadomestila natrgan papir, žagovino, trakove lesa ali celo pokovko. Polistiren se je izkazal kot dosti lažji od preostalih različic, poleg tega je bil manj občutljiv na vlago in mrčes.

Vendar pa je Zweiglova izvirna oblika povzročila kar nekaj preglavic. Sprva je bilo dvanajst centimetrov dolge cevke težko proizvajati, poleg tega so se v proizvodih tudi hitro zataknila. »Embalaža iz polistirenske pene mora izpolniti dva kriterija,« pravi Robert Meisner,

vodja programa za embalažo na Univerzi Stout v ameriški zvezni državi Wisconsin. »Biti mora dovolj 'gladka', da preprosto zdrsi s strojev v kartonaste škatle, po drugi strani pa dovolj prožna, da zapakirano vsebino ustrezno oblažini.«

Zweigle je zrezal svoje rezance na manjše koščke, drugi izumitelji pa so preizkušali bolj dovršene oblike. Nekaj različic je bilo podobnih prečno prerezanim črkam C in E, z brazdami, vrezninami ob straneh, s čimer je postala pena bolj elastična. Danes je polnilo iz polistirena najpogosteje podobno številki osem ali sploščeni črki s.

Zadnje čase so kosmiči iz polistirena manj priljubljeni zaradi kemikalij, saj se jih ne da tako zlahka reciklirati. Poleg tega se uporabnikom zdijo nadležni, še posebej ko se pena naelektri in se prilepi na roke in obleko. Nekaj podjetij je ravno iz tega razloga prešlo na druge oblike polnil in embalaže, kot so na primer različni kalupi iz celuloze, valovita lepenka, zračni mehurčki v plastiki, zrna iz bioplastike.

A za Zweiglejeve kosmiče se bo vedno našel prostor. »Za oblažjenje se še vedno najbolje obnese ta pena,« pravi Meisner. »Poleg tega je njena proizvodnja poceni. Prereži kos polistirena na pol in ga poglej pod mikroskopom; večina je samo zrak. Pravzaprav prodajajo zrak. In to jim presneto dobro uspeva.«

(Prirejeno po: Daniel Engber: Izum za vsak dan: Polnilni kosmiči. New York Times, 27. 4. 2014.)

1. Besedilo je (obkroži pravilni odgovor): /1

- a) umetnostno in subjektivno.
- b) neumetnostno in subjektivno.
- c) objektivno in publicistično.
- d) objektivno in praktičnosporazumevalno.

2. Obkroži DA, če je trditev pravilna, oz. NE, če je trditev nepravilna. /2,5

Meisner živi blizu tovarne Dow.	DA	NE
Polistiren je večinoma sestavljen iz zraka.	DA	NE
Polistirenske pene so nadomestile natrgan papir.	DA	NE
Polnilo iz polistirena je bilo prvič predstavljeno leta 1960.	DA	NE
Danes polnilnih kosmičev zaradi kemikalij ne uporabljajo več.	DA	NE

3. Iz besedila izpiši po en primer: /1,5

- a) osebnega lastnega imena: _____
- b) zemljepisnega lastnega imena: _____
- c) stvarnega lastnega imena: _____

4. Katerega leta se je rodil Maurice Laverne Zweigle? Števniki napiši z besedo. /1

_____

5. Naštej dva kriterija, ki ju mora izpolniti embalaža iz polistirenske pene. /1

---

6. Napiši dve sopomenki za besedno zvezo 'polnilo iz polistirena'. /1

---

7. Tvorjeno besedo 'trinadstropni' zapiši tako, da bo prva sestavina zapisana s števkami. /0,5

Katero ločilo si uporabil, da si števko povezal z besedo? _____ /0,5

8. Iz 3. odstavka izpiši besedi, ki spadata v isto besedno družino. /2

Prva beseda, ki si jo izpisal, je _____ A zaimek B pridevnik
Druga beseda, ki si jo izpisal, je _____ C samostalnik Č glagol

9. Preberi poved in odgovori na vprašanja.

Zadnje čase so kosmiči iz polistirena manj priljubljeni zaradi kemikalij, saj se jih ne da tako zlahka reciklirati.

a) Iz povedi izpiši osebni zaimek ter besedo/besedno zvezo, na katero se zaimek nanaša.

os. zaim.: _____ nanašalnica: _____ /1,5

b) Ugotovi, iz koliko stavkov je gornja poved. Utemelji večstavčnost povedi. /1,5

c) Izpiši osebno glagolsko obliko in jo poimenuj. /1

10. Oglej si drugo poved drugega odstavka. /1

Ali je prav, da je v tej povedi vejica? DA NE

Utemelji. _____

11. Preberi poved in odgovori na vprašanja.

»Za oblazinjenje se še vedno najboljše obnese pena,« pravi Meisner.

a) **Obkroži pravilni odgovor.** Poved je napisana v obliki *premega/odvisnega* govora. /0,5

b) **Poved spremeni tako, da boš poročal o tem, kar je povedal Meisner. Novo poved napiši.** /1

_____

_____

c) **Poved spremeni tako, da bo spremni stavek na začetku povedi.** /1

_____

12. Na črte izpiši glagole. /1,5

Prodajali so ga v sodih. _____

Pravzaprav prodajajo zrak. _____

Polistiren je oblikovan v obliki črke S. _____

13. Iz 4. odstavka izpiši po en primer: /2,5

a) **prislova:** _____

b) **pridevnika:** _____

c) **samostalnika:** _____

d) **protipomenko pridevniku 'kratek':** _____

e) **glagol:** _____

14. Vstavi vejico, kjer je potrebno. /4,5

Matic ali bi že naredil nalogo? * Da zagotovo grem na izlet. * Ku ku iz gozda odmeva. *

Novica da bodo končno prišli k nam me je zelo razveselila. * Navil sem mu uro paglavcu. *

Vse imajo a niso zadovoljni. * Jezil se je name češ da sem trmasta zato sem bila užaljena. *

Zaradi močnega bleščanja mora delavec nositi zaščitna očala.

V zgornjih povedih:

a) **obkroži veznike.** /2,5

b) **poišči in izpiši predloge.** _____ /1,5

c) **izpiši členek, ki je nasprotnega pomena kot členek 'šele'.** _____ /0,5